

15.10.2014/2-1

**11.09.2014 TARİH VE 29116 (MÜKERRER)
SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANAN
6552 SAYILI KANUN İLE YURTDIŞI BORÇLANMAYA İLİŞKİN
BAZI DÜZENLEMELER YAPILDI**

10/9/2014 tarihli ve 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun 11/09/2014 tarihli ve 29116 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Kanun ile 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun bazı maddeleri değiştirilmiş ve bu Kanuna yeni hükümler eklenmiştir.

ÖZET

: Ayrıca yapılan değişiklik ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 29/09/2014 tarihinde 2014/27 sayılı Genelge yayımlanmıştır.

Yapılan değişiklikler ile;

- *Mavi kart sahiplerine, yani Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenlere yurtdışı borçlanması yapma imkânı tanındı.*
- *İkili sosyal güvenlik sözleşmelerinde açık hüküm bulunan durumlarda yabancı ülkedeki ilk işe giriş tarihinin Türkiye'de ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilmesi imkanı getirilerek gurbetçilere yurtdışı borçlanmasıyla daha erken emekli olma şansı getirildi.*

1. İZİNLE TÜRK VATANDAŞLIĞINI KAYBEDENLERE BORÇLANMA HAKKI GETİRİLDİ

3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun 6552 sayılı Kanunla değiştirilen 1 inci maddesinde, Türk vatandaşları ile doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle **Türk vatandaşlığını kaybedenlerin** onsekiz yaşını doldurduktan sonra Türk vatandaşı olarak yurt dışında geçen ve belgelendirilen sigortalılık süreleri ve bu süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, bu Kanunda belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmemiş olması ve istekleri halinde, bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirileceği öngörülmüştür.

15.10.2014/2-2

Bu maddede yapılan değişiklik ile borçlanma talep tarihinde Türk vatandaşlarının yanı sıra, sadece talep tarihinde Türk vatandaşı olmamasına rağmen izinle Türk vatandaşlığını kaybeden sigortalıların kendilerine yurtdışında Türk vatandaşı olarak geçen süreleri borçlanma hakkı verilmiştir.

Bu itibarla izinle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin 11/09/2014 tarihinden itibaren yaptıkları borçlanma başvuruları diğer şartların yerine gelmesi şartıyla kabul edilerek borçlanma işlemleri gerçekleştirilecektir. 11/09/2014 tarihinden önce borçlanma başvurusunda bulunup da henüz başvuruları reddedilmeyenlerin borç tahakkukları Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla gerçekleştirilecektir.

Kanunun yürürlük tarihinden önce borçlanma talepleri reddedilenlerin, 214/27 sayılı Genelgenin yayımı tarihinden (29/09/2014 tarihinden) itibaren 3 ay içerisinde yeniden müracaat etmeleri halinde borçlanma işlemleri 6552 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 11/09/2014 tarihine göre sonuçlandırılacaktır. Söz konusu 3 aylık süreden sonra müracaat edenlerin taleplerinde ise talep tarihi esas alınacaktır.

İzinle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin borçlanma hakkından yararlanabilmeleri için borçlanmak istedikleri sürede Türk vatandaşı olma zorunluluğu bulunduğundan Türk vatandaşlığının kaybedilmesinden sonra yurtdışında geçen sigortalılık, işsizlik ve ev kadınlığı süreleri borçlanma kapsamında değerlendirilmeyecektir.

2. AKİT ÜLKEDEKİ İLK İŞE BAŞLAMA TARİHİNİN TÜRK SİGORTASINA BAŞLAMA TARİHİ OLARAK KABUL EDİLMESİ SAĞLANDI

2.1. İşe giriş tarihinin tespitinde dikkate alınacak süreler

6552 sayılı Kanun ile 3201 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrasına “Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinde Türk sigortasına girişinden önce akit ülke sigortasına girdiği tarihin Türk sigortasına girdiği tarih olarak kabul edileceğine ilişkin özel hüküm bulunan ülkelerdeki sigortalılık sürelerini borçlananların akit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilir.” cümlesi eklenmiştir.

Ülkemizin imzalamış olduğu sosyal güvenlik sözleşmelerinden; Almanya, Arnavutluk, Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Bosna Hersek, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Gürcistan, Hırvatistan, Hollanda, İsviçre, Kanada, Kebek, KKTC, Lüksemburg, Makedonya ve Slovakya ile yapılan sosyal güvenlik sözleşmelerinde “akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım hakkının kazanılması şartlarının tespitinde, diğer Taraf ülkedeki ilk işe başlama tarihi de dikkate alınır” hükmü veya bu anlamda benzer hükümler bulunmaktadır.

15.10.2014/2-3

3201 sayılı Kanunun ilgili maddesine eklenen hüküm gereğince sosyal güvenlik sözleşmesinde özel hüküm bulunan söz konusu 18 ülkedeki sigortalılık sürelerini borçlananların bu ülkelerdeki ilk işe başlama tarihi, Türkiye’de hiç çalışma yoksa ya da Türkiye’deki sigortalılığın başlangıç tarihinden önce ise aylığa hak kazanıp kazanmadıklarının tespitinde Türkiye’de ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilecektir.

Bu düzenlemeye göre 5510 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanundan önceki sosyal güvenlik kanunlarında sigortalılık süresi şartını öngören uzun vade sigorta kollarından sağlanan hakların tespitinde sosyal güvenlik sözleşmesinde özel hüküm bulunan akit ülkedeki çalışmaya başlanılan tarih Türkiye’de işe giriş tarihi olarak esas alınacaktır.

Örnek-1: Türkiye’de 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4/1-a bendi kapsamında 01/06/2014 tarihinde, Almanya’da ise 01/01/1983 tarihinde çalışmaya başlayan sigortalı Almanya’da 01/01/1983-31/12/1997 süresinde geçen 5400 gün çalışmasını borçlanmıştır. Adı geçen adına tahakkuk ettirilen borç miktarını 12/09/2014 tarihinde ödemiş ve 12/09/2014 tarihinde aylık talebinde bulunmuştur. Bu durumda ilgilinin Türkiye’de ilk işe giriş tarihi 01/01/1983 olarak dikkate alınacak ve aylığa hak kazanıp kazanmadığının tespiti bu tarihe göre yapılacaktır.

Örnek-2: Türkiye’de 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre 01/04/2008 tarihinde, Belçika’da ise 01/01/1980 tarihinde çalışmaya başlayan sigortalı Belçika’da 01/01/1984-31/12/1997 süresinde geçen 5040 gün çalışmasını borçlanmıştır. Adı geçen, adına tahakkuk ettirilen borç miktarını 05/04/2014 tarihinde ödemiş ve 17/09/2014 tarihinde aylık talebinde bulunmuştur. Bu durumda ilgilinin Türkiye’de ilk işe giriş tarihi 01/01/1980 olarak alınacak ve aylığa hak kazanıp kazanmadığının tespiti bu tarihe göre yapılacaktır.

Örnek-3: Türkiye’de 506 sayılı Kanuna göre 01/08/2007 tarihinde çalışmaya başlayan kadın sigortalı Azerbaycan’da 01/02/1987- 31/01/1989 tarihleri arasında geçen ev kadınlığı süresi ile 01/07/1991-31/12/2004 tarihleri arasındaki çalışma süresini borçlanmış ve borcunu ödedikten sonra 18/09/2014 tarihinde aylık talebinde bulunmuştur. Bu durumda, ilgilinin Türkiye’de ilk işe giriş tarihi öncelikle Azerbaycan’daki çalışma tarihinin başlangıcı olan 01/07/1991 olarak alınacaktır. Daha sonra; bu tarihten borçlandığı ev kadınlığında geçen 720 gün geriye götürülerek 01/07/1989 tarihi ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınacak ve aylığa hak kazanıp kazanmadığının tespiti bu tarihe göre yapılacaktır.

Örnek-4: 07/05/2004 tarihinde vefat eden ve Türkiye’de 506 sayılı Kanuna göre 01/01/2004-31/01/2004 tarihleri arasında 30 gün sigortalı çalışması bulunan Türk vatandaşı ya da izinle Türk vatandaşlığını kaybeden sigortalının Türk vatandaşı olan hak sahipleri 11/09/2014 tarihinde, müteveffanın Fransa’da geçen 07/05/1985-06/10/1987 tarihleri arasındaki çalışma sürelerini (870 gün) Kanuna göre borçlanmak istediklerinde ilgililerin borçlanma işlemleri

15.10.2014/2-4

yapılarak Türkiye'deki ilk işe giriş tarihi 07/05/1985 olarak alınacak ve borçlarını ödedikten sonra yazılı taleplerini takip eden aybaşından itibaren ölüm aylıkları bağlanacaktır.

Örnek-5: Türkiye'de 5510 sayılı Kanununun 4/1-b bendi kapsamında 01/08/2013 tarihinde çalışmaya başlayan sigortalı Hırvatistan'da geçen 01/05/2000-01/05/2004 tarihleri arasındaki hizmetlerini borçlanmış ve borcunu ödedikten sonra 20/09/2014 tarihinde malullük aylığı talebinde bulunmuştur. Bu durumda ilgilinin Türkiye'de ilk işe giriş tarihi 01/05/2000 olarak dikkate alınacak ve aylığa hak kazanıp kazanmadığının tespiti bu tarihe göre yapılacaktır.

Sosyal güvenlik sözleşmesinde özel hüküm bulunan 18 ülkedeki sigortalılık sürelerini borçlananların, bu ülkelerin hizmet cetvellerinde sigortalılık süresi olarak bildirdiği işsizlik ödeneği, hastalık ödeneği, intibak parası, sigortadan muaf cüzi çalışma, çocuk yetiştirme süreleri, bakım süreleri, borçlanma yoluyla ödenen primlere ait süreler, isteğe bağlı prim ödeme süreleri ve benzeri sürelerin başlangıç tarihleri de ilk işe girişin tespitinde dikkate alınacaktır.

Almanya'dan prim iadesi alınan süreler ile İsviçre'den prim transferi yapıldıktan sonra borçlanılan sürelerdeki çalışmaya başlanılan tarih ülkemizde ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilecektir.

Söz konusu 18 ülkedeki sigortalılık sürelerini borçlanarak aylık talebinde bulunanların ilk işe giriş tarihinin tespitinde, borçlanma için SGK'ya ibraz edilen belgelerdeki başlangıç tarihi esas alınacaktır.

Bu düzenleme, Kanun değişikliğinin yürürlük tarihi olan 11/09/2014 tarihinden itibaren aylık talebinde bulunanların borçlandıkları yurtdışı hizmetlerine istinaden bağlanacak aylıklara hak kazanıp kazanmadıklarının tespitinde geçerli olacaktır. Bu tarihten önce sözleşmeli ülkelerdeki ilk işe giriş tarihinin esas alınarak aylık bağlanması talebinde bulunanların talepleri reddedilmeyecek ve aylığa hak kazanma koşullarının da yerine getirilmesi kaydıyla 6552 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 11/09/2014 tarihini takip eden aybaşı itibarıyla aylıkları bağlanacaktır.

Kanunun yürürlük tarihinden önce aylık talepleri reddedilenlerin, 2014/27 sayılı Genelgenin yayımı tarihinden itibaren 3 ay içerisinde yeniden müracaat etmeleri halinde aylığa hak kazanma koşullarının da yerine getirilmesi kaydıyla 6552 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 11/09/2014 tarihini takip eden aybaşı itibarıyla aylıkları bağlanacaktır. Söz konusu 3 aylık süreden sonra müracaat edenlerin talepleri ise talep tarihi esas alınarak sonuçlandırılacaktır.

15.10.2014/2-5

2.2. İşe giriş tarihinin tespitinde dikkate alınmayacak süreler

Ev kadınlığı süreleri akit ülke mevzuatına göre sigortalılık süresi olarak kabul edilmediğinden bu süreleri borçlananların sözleşmeli ülkelerdeki ikamet tarihleri Türkiye'deki ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilmeyecektir.

Akit ülke mevzuatına göre ikamet süreleri borçlandırılacak süre niteliğinde olmadığından, ikamet süresinin başlangıcı da ülkemizde ilk işe giriş tarihinin tespitinde dikkate alınmayacaktır.

2.3. Sosyal güvenlik sözleşmesinde özel hüküm bulunmayan ülkeler ve sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkeler açısından ilk işe giriş tarihinin tespiti

Söz konusu 18 ülke haricindeki diğer sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmış Danimarka, İngiltere, İsveç, Libya, Norveç, Romanya, Sırbistan ve Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi kapsamında hizmet birleştirilmesi yapılan İspanya, İtalya ve Portekiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde geçen sürelerini borçlananların ilk işe giriş tarihinin, 3201 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları hükmü gereğince Türkiye'de çalışma yoksa borcun ödendiği en son tarihten, Türkiye'deki çalışmanın başladığı tarihten önceki yurtdışı süreleri borçlanılmış ise Türkiye'de ilk defa çalışılmaya başlanılan tarihten, borçlanılan gün kadar geriye gidilerek belirlenmesine devam edilecektir.

Örnek: Türkiye'de 4/1-a bendi kapsamında 12/02/2013 tarihinde, İngiltere'de ise 01/01/1984 tarihinde çalışmaya başlayan sigortalı, İngiltere'de 01/01/1984-01/01/2000 süresinde geçen 5760 gün sigortalılık süresini borçlanmıştır. Adı geçen, adına tahakkuk ettirilen borç miktarını 15/09/2014 tarihinde ödemiş ve aynı tarihte aylık talebinde bulunmuştur.

Ülkemiz ile İngiltere arasında yürürlükte bulunan sosyal güvenlik sözleşmesinde, Türk sigortasına girişinden önce İngiltere sigortasına girişin, Türk sigortasına giriş olarak kabul edileceğine ilişkin bir hüküm yer almadığından adı geçeninin ilk işe giriş tarihi, 12/02/2013 tarihinden 5760 gün geriye götürülerek belirlenecektir.

3- DAVALARDAN VAZGEÇENLERİN İŞLEMLERİ

İzinle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin yurtdışında Türk vatandaşı olarak geçen sürelerinin borçlandırılmasına ilişkin uygulama 11/09/2014 tarihinden itibaren yapılan borçlanma taleplerine, sosyal güvenlik sözleşmesinde açık hüküm bulunan ülkelerdeki ilk işe giriş tarihlerinin aylık bağlanmasında Türkiye'de ilk defa işe girdikleri tarih olarak alınmasına ilişkin uygulama ise 11/09/2014 tarihinden itibaren yapılacak aylık taleplerine, istinaden yapılan işlemlerde geçerli olacaktır.

15.10.2014/2-6

Ancak 3201 sayılı Kanuna eklenen geçici 8 inci madde ile izinle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin yurtdışında Türk vatandaşı olarak geçen sürelerini borçlanma hakkı ile sosyal güvenlik sözleşmesinde açık hüküm bulunan ülkelerdeki ilk işe giriş tarihlerinin Türkiye’de ilk defa işe girdikleri tarih olarak alınması konularında 11/09/2014 tarihinden önce SGK aleyhine açılmış ve henüz sonuçlanmamış davalardan vazgeçenlere dava konusu talep dilekçelerine istinaden yeni düzenleme doğrultusunda işlem yapılması imkanı verilmiştir.

Bu düzenlemeye göre;

a) Türk vatandaşı olmamaları nedeniyle borçlanma talebi SGK tarafından reddedilen ve bunun üzerine 11/09/2014 tarihinden önce SGK aleyhine dava açan henüz davası neticelenmemiş izinle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin davalarından vazgeçtiklerini gösterir ilgili mahkemelerden alacakları yazı ya da ilgili mahkeme kaleminin şerhini taşıyan dilekçeyi ekleyecekleri dilekçe ile SGK’ya başvurmaları halinde reddedilen borçlanma talep dilekçeleri esas alınarak o tarihte tercih ettikleri prime esas günlük kazanç üzerinden borç tahakkukları gerçekleştirilerek ilgililere tebliğ edilecektir. Söz konusu borcun yasal süresi içerisinde ödenmesi halinde borçlanma geçerli sayılacaktır. Tebliğ edilen borcun yasal süresi içerisinde bir kısmının ödenmesi ya da hiç ödenmemesi halinde ise ödenmeyen kısım için yeniden müracaat şartı aranacaktır.

b) 3201 sayılı Kanunun sosyal güvenlik sözleşmesi yapılan ülkede ilk defa çalışmaya başlanılan tarihin, ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınmayacağı hükmü ileri sürülerek taleplerinin reddedilmesi nedeniyle 11/09/2014 tarihinden önce SGK aleyhine dava açan ve henüz davası neticelenmemiş olanların, davalarından vazgeçtiklerini gösterir ilgili mahkemelerden alacakları yazı ya da ilgili mahkeme kaleminin şerhini taşıyan dilekçe ile SGK’ya başvurmaları halinde borçlanılan sürelerin geçtiği sözleşmeli ülkedeki ilk işe giriş tarihi esas alınarak geriye dönük aylığa hak kazanılıp kazanılmadığının tespiti yapılarak diğer aylık bağlama şartlarının da yerine gelmesi halinde bu taleplerine göre aylıkları bağlanacaktır.

Örnek: Türkiye’de ilk defa özel sektörde 08/01/2014- 28/01/2014 tarihinde 5510 sayılı Kanunun 4/1-a bendi kapsamında sigortalı çalışmaya başlayan 01/01/1965 doğumlu erkek sigortalı, Avusturya’da geçen 01/01/1985-31/12/2013 çalışma süresinden 01/01/1989-31/12/2013 tarihleri arasında geçen süresini borçlanmış ve borcunu 04/04/2014 tarihinde ödeyerek aynı gün yaşlılık aylığı talebinde bulunmuştur. Bu talebin SGK tarafından aylık bağlama şartları yerine gelmediği gerekçesiyle 25/04/2014 tarihinde reddedilmesi üzerine sigortalı mahkemeye başvurmuştur. İlgilinin 6552 sayılı Kanuna istinaden 11/09/2014 tarihinden itibaren SGK aleyhine açmış olduğu davadan vazgeçerek aylık bağlanması talebinde bulunması halinde, ilk aylık talebi olan 04/04/2014 tarihi ile Avusturya’daki ilk işe giriş tarihi olan 01/01/1985 tarihleri esas alınarak aylığa hak kazanılıp kazanılmadığının

15.10.2014/2-7

tespiti yapılacaktır. Aylığa hak kazanılması halinde 04/04/2014 tarihli aylık talebi esas alınarak 01/05/2014 tarihinden itibaren ilgiliye aylık bağlanacaktır. Bu talep tarihine göre aylığa hak kazanma koşullarının yerine gelmediğinin tespiti halinde ise talep reddedilecektir.

c) (a) ve (b)'de belirtilen durumda olan dosyaların tespit edilmesi halinde, davadan vazgeçmeleri durumunda dava konusu taleplerine istinaden işlem yapılacağı hususunda dosya sahiplerine bilgi verilecektir.

Saygılarımızla...

